

κούομεν ἀναπεμπομένας πανδήμους εὐχάς: «Δὲν θέλομεν πλέον ἀνθρώπους πλήρεις ἐμφάσεως. τῶν ὁποίων τὸ στόμα εἶναι κατὰκορον ψευδῶν ἐπαγγελιῶν, ἡ δὲ καρδία καθηλωμένη ὑπὸ τῆς πονηρίας. Μακρὰν ἀφ' ἡμῶν οἱ ἐπικίνδυνοι καυχῆματι, οἱ ἔχοντες τὴν γλῶσσαν θορυβώδη, τὴν δὲ χειρονομίαν ἀπειλητικὴν, καὶ οἵτινες δὲν διεφθίμζον τοσοῦτον ὑψηλοφῶνως ὅλας τὰς ἀρετὰς τῶν εἰμῆ ὅπως δύνανται νὰ διαπράττωσιν τὰ ὀνειδῆ! Μακρὰν ἀφ' ἡμῶν οἱ ἀνθρώποι, οἵτινες δὲν ἐδείχθησαν τολμηροὶ εἰμῆ ἐν τῷ κακῷ, καὶ οἵτινες μετεχειρίσθησαν ὅλην αὐτῶν τὴν δύναμιν ὅπως καταθλίψωσι τὸν λαὸν καὶ διευθύνωσι κατ' αὐτοῦ σωρείαν πραξικοπημάτων, ἅτινα θὰ τὸν ἀγάγωσιν εὐθὺ πρὸς τὸν ὄλεθρον. Δότε μας ἄνδρας μετριοπαθεῖς, πρακτικοὺς, σεμνοὺς καὶ φρονίμους, ἄνδρας διασώζοντας τὴν ἀγνότητά τῆς αἰδοῦς, ὑποσχόμενοι μὲν ὀλιγώτερα, παρέχοντας δὲ περισσότερα, ἄνδρας ἐπὶ τέλους οἵτινες ἐὰν ἐμελλον νὰ πέσωσι, θὰ ἔχωσι τὸ θάρρος νὰ πέσωσιν ἐντίμως!»

Τοιαύτη εἶναι ἡ θέσις τοῦ ὑπουργείου. Καταπεσὸν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς χώρας, δὲν ζῆ ἐν τῇ Βουλῇ, εἰμῆ ἔνεκα περιστάσεων καθαρῶς τυχαίων, ἀλλ' ἀτυχῶν, ἐκ τῆς ἀσθενείας δηλονότι ἐπιφανῶς πολιτευτοῦ καὶ τῆς ἐντεῦθεν προκυπούσης συγχύσεως ἐν ταῖς τάξεσι τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἡ πλειοψηφία τοῦ ὑπουργείου, ἐφ' ἣ δὲν τολμᾷ πλέον τοῖς τῷ νὰ καυχᾶται, δὲν εἶναι εἰμῆ φαινομενικῆ, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ὅτι φίλοι αὐτοῦ δυσανασχετοῦσι νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις. Ἡ πλειοψηφία αὐτοῦ στηρίζεται ἐπὶ σαλίδος σεσαθρωμένης, ἐπὶ τῆς λῆαν ὑπόπτου δηλονότι ἀφοσιώσεως τῶν λεγομένων βουλευτῶν τῆς Θεσσαλίας, οἵτινες κυρίως εἰπεῖν οὐδὲν ἀντιπροσωπεύουσι. Ὅτι δὲ οὐδὲν ἀντιπροσωπεύουσι τὸ εἶδομεν πλέον ἢ πλειστάκις, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὸ εἶδομεν χθές, ὅτε ὠχρότεροι καὶ μᾶλλον ὑποτετιμημένοι τῶν χαλκίνων νομισμάτων προσῆλθον ἵνα ψηφίσωσι τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον κατὰ διαταγὴν τοῦ κυρίου τῶν, ἄνευ δὲ συστολῆς κατέδειξαν τοῖς πᾶσιν ὅτι δι' οὐδὲν ἄλλο ἐνδιεφέροντο εἰμῆ διὰ τὰ ἄτομά τῶν, καὶ ὅτι ἐν τῷ κοινοβουλίῳ οὐδὲν ἕτερον ἀντιπροσώπευον εἰμῆ τὰ ἑαυτῶν συμφέροντα καὶ τὰς ὀρέξεις τῶν. Εἰς τιμὴν δὲ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος λέγομεν ὅτι ἐὰν ἐξηρτάτο ἀπ' αὐτῶν ὁ τόπος ἤθελεν ἦδη σωθῆ. Τὸ ὑπουργεῖον ἤθελε μειονοψηφεῖ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, ὡς ἦδη μειονοψηφεῖ καὶ ἐν τῇ Ἐθνικῇ συνειδήσει, καὶ στηριζόμενός τις ἐπ' αὐτῶν θὰ ἦδύνατο ἀψευδῶς νὰ εἶπῃ: Δὲν ὑφίσταται πλέον Κυβέρνησις!

Ἐὰν πάντες ἡμεῖς συγχινούμεθα ἐξ αὐτῆς τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, ὑπὲρ πάντα οἷον δῆποτε ἄλλον βεβαίως θὰ συκινῆται, ὁ προεξάρχων ἐν τῇ διευθύνσει τῶν ἔθνικων πραγμάτων, ὁ Βασιλεὺς. Ὅσοι καὶ ἂν συνειθίσει νὰ συλλογίζηται τὰς ἐλαχίστας θλιβεράς ἐντυπώσεις τοῦ λαοῦ του, δὲν δύναται τὴν φορὰν ταύτην ἰδιαίτατα νὰ μὴ καταπλαγῆ. Διότι οὐδέποτε ἐπικλήσεις μᾶλλον ἐνδελχεῖς καὶ μᾶλλον θερμαὶ δὲν τῷ ἀπηυθύνθησαν ὅσον ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν· οὐδέποτε ἰκεσίαι πολυπληθέστεραι καὶ δημοθυμώτεραι δὲν διετάραξαν τὴν γαλήνην τοῦ θρόνου. Ἄναφοραί ἐπὶ ἀναφορῶν, αἰτήσεις ἐπὶ αἰτήσεων σωρηδὸν ἀφ' ὅλων τῶν γωνιῶν τῆς χώρας ἀπηυθύνθησαν, ὅπως διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῶν ταμιευτικῶν μέτρων τοῦ ὑπουργείου, κατὰ τρόπον ὅστις πλέον οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλείπει περὶ τῆς φύσεως τῶν αἰσθημάτων τῶν ἐμπνεόντων τοὺς ὑπηκόους του. Ἄναντιλέκτως θὰ ἀδῆμονεῖ καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι, διότι εὐρίσκεται ἀπέναντι τῆς ὀδυνηροτέρας τῶν θέσεων, ἀπέναντι τῆς μᾶλλον ἀμυχάνου ἀπορίας. Νὰ μὴ λάβῃ οὐδῶλως ὑπ' ὄψιν τὰς τόσοσιν σαφεῖς καὶ

τόσον ἐκφραστικὰς ἐκδηλώσεις τῆς θελήσεως τοῦ Ἔθνους, βεβαίως δὲν δύναται. Ἄφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐξακολουθῆ τιμῶν διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀνθρώπου οὕτως ἀσεβήσαντας κατὰ τῆς Πατρίδος, ἐπίσης καθ' ἡμᾶς δὲν δύναται. Ἐνεκα τούτου ἐὰν ἐπετρέπετο ἡμῖν νὰ ἐκφράσωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν, μεθ' ὅλης τῆς παρρησίας ἢ ἐπιβάλλει ἡμῖν ἢ πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς Βασιλείας εὐλάβεια, θὰ ἐλέγομεν:

«Μεγαλειότατε! συνέλθετε εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς· διότι ἡ στιγμή εἶναι λῆαν κρίσιμος. Ἡ βασιλεία δὲν καταδικάσθη νὰ τήκεται καὶ καταρρέῃ ὡς σεσαθρωμένον οἰκοδόμημα. Εἶναι ὁ θεσμὸς αὐτῆς ἡ προσωποποίησις ἡ μᾶλλον ζωντανὴ τῆς ἔθνικῆς θελήσεως καὶ τοῦ ἔθνικου μεγαλείου. Δὲν εἶναι σικὰ νεκρὰ ἄνευ ἐπιδράσεως σωστικῆς καὶ τελεσφόρου ἐπὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων. Ἐπωφελήθητε λοιπὸν τὴν πρώτην εὐκαιρίαν καθ' ἣν θέλει ὑποφῶσκει ἐπὶ τοῦ ἐσκοτισμένου καὶ νεφελώδους ἡμῶν ὀρίζοντος ἡ ἐλαχίστη ἀκτίς φωτός, ὅπως ἐξέλθητε ἀπὸ τῆς πολυσάλου ταύτης θαλάσσης, ἐφ' ἣς φέρονται ἀπαίσιοι κυβερνήται, ἀνεκδιήγητα ἐπαγαγόντες ἡμῖν δεινά. Συνέλθετε εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς! Ἰσχυροποιήσατε πάντα δυνάμενον ἵνα πατάξῃ τὸ νῦν κρατοῦν σύστημα, ἀπαλλάξῃ δὲ καὶ τὸ Ἔθνος καὶ τὸν θρόνον ἀπὸ δεινοτέρων συνεπειῶν, ὅπως μὴ λεχθῆ ἡμέραν τινα ὅτι ἡ Μεγαλειότης σας δὲν ἔκρινε σκόπιμον νὰ συκινηθῆ ἀπέναντι τῶν οἰμωγῶν καὶ ὅλων τῶν κραυγῶν τῆς ὀδύνης τῶν ἐξερχόμενων ἀπ' αὐτῶν τῶν σπλάγγων τοῦ Λαοῦ!»

Εὐρώτας.

ΒΟΥΛΗ

Δευτέρα—31 Ἰανουαρίου.

Ἡ συζήτησις ὑπῆρξεν ἑκτακτος διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι διεξήχθη τακτικώτατα. Οὐδεμία παρένθεσις ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διετάραξε τοὺς κύκλους τῆς ὁ κ. Δημητρακάκης, —καὶ θὰ ἤρκει μόνος οὗτος νὰ ἐπεξηγήσῃ τὴν ἡρεμίαν, —ἐτήρησεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους συκινητικὴν σιγὴν. Ὁ κ. Δεληγιάννης, ὅταν ἔφασεν ἡ ἐβδόμη, ἀντὶ ὡς συνήθως, νὰ ἀναβιάσῃ τὸν πῖλον τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πρὸς ἀναχώρησιν, ἀνεβιάσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος· διότι μὲ συγχωρεῖτε νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ποτὲ, οὐδέποτε ὁ κ. Δεληγιάννης ἐν ταῖς κοινοβουλευτικαῖς αὐτοῦ ἀγορεύσεσιν ἀποχωρίζεται τοῦ πῖλου του, τὸν ὁποῖον ἔχει πάντοτε ὑπ' ὄψιν του, ὡς νὰ ἐξάγῃ ἐξ αὐτοῦ τὰς ἰδέας του, καὶ ὄχι ἐκ τῆς κεφαλῆς του.

*

Λοιπὸν, bis: ἡ συνεδρίασις ἦτον ἑκτακτος, διότι ἦτο τακτικῆ. Ἡ ἀντιπολιτεύσις εἶχεν ὀρεξιν συζητήσεων, καὶ ὄχι ἀποχωρήσεων· ἀφ' ἑτέρου ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ ἀντιμετρηθῆ βῆμα πρὸς βῆμα μετὰ τῶν ἀντιπάλων τῆς ἐν τῷ σταδίῳ τῶν λόγων, καὶ ὄχι ὡς ἄλλοτε, σιωπῶσα καὶ ὑποβλέπουσα τὴν ἐμιλητικότητα τῶν ἐναντίων· καὶ τοῦτο οὐχὶ τόσοσιν διὰ τὴν σπουδαιότητα τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὅσον διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν Θεσσαλῶν βουλευτῶν τῆς, τῶν ὁποίων ὄφειλε νὰ ἐδραιωσῆ τὴν διασεισθεῖσαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πίστιν, ἐπὶ νομοσχεδίου τόσοσιν

προβληματικού, ἢ μὴ, εἰς τὰ συμφέροντα τῶν νέων ἐπαρχιῶν.

*

Ἄλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι μάταιος ἦτο ὁ ὑπερβολικός ζήλος τῆς Κυβερνήσεως· διότι τόσῳ τελείως, φαίνεται, ἐσαγηνεύθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ κατὰ τὰς ἐσχάτας ἰδιαιτέρας πρὸς αὐτὸν παραστάσεις, περὶ ὧν διέλαβον αἱ ἐφημερίδες, ὥστε ὄχι μόνον ψιφίζουσιν, ἐκτὸς δύο, ὑπὲρ τοῦ Κυβερνητικοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ καὶ ἀπαξιοῦσιν οἱ πλείστοι νὰ παρακολουθήσωσιν ἐν προσοχῇ τὰς φάσεις τῆς συζητήσεως, ἄλλοι ἀμέριμνοι ἐν τοῖς διαδρόμοις βηματίζοντες, καὶ ἄλλοι ἀναχωροῦντες· τοῦτο ἰδίως παρατηρήθη ἐν τῇ ὀμιλίᾳ τοῦ βουλευτοῦ Βώλου κ. Φιλαρέτου.

*

Ὁ κ. Φιλάρετος εἶναι ὁ μόνος ἐκ τῶν Θεσσαλῶν ἀντιπροσώπων πολεμήσας τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἀσύμφορον καὶ εἰσάγον τὴν ἀνισότητα. Δὲν ἀντιστάμεθα, εἶπεν, εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ χαλκίνου νομίσματος, ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀφομοίωσιν τῶν φόρων. Διατί αἱ νέαι ἐπαρχίαι νὰ πληρῶνῃσι 15 τοῖς 0)0 περισσότερον τῶν παλαιῶν; Δὲν ἐφοδιάζομαι μὲ γνώμας οἰκονομολόγων· ἐκφράζω ἀπλῶς τὸν πόνον τοῦ τόπου τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύω.

*

Διὰ τῶν κκ. Πετιμεζᾶ, Σωτηροπούλου, Μεσσηνέζη, καὶ Δεληγιάννη, ἡ ἀντιπολιτεύσις ἐκτύπησε τὸ νομοσχέδιον ὡς ἀντισυνταγματικόν, ὡς καθιεροῦν τὴν ἀνισότητα τῆς πληρωμῆς τῶν φόρων, ὡς μὴ μετατρέπον, καὶ μετὰ τὴν ἐπιψήφισίν του, τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

Εἶπε διὰ τοῦ Πετιμεζᾶ: Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποχρεώσωμεν τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ πληρώσωσι τοὺς φόρους τῶν διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· εἶναι μεγίστη ζημία. Πάλιν ἡ κερδοσκοπία θὰ ἐνεργῇ, καὶ ὁ χαλκὸς θὰ εἰσρέῃ διαρκῶς, διότι τὰ ταμεία ἐκεῖθεν δὲν δύνανται νὰ ἀποστειλῶσι περισσεύματα.—Συνειθίζουσιν νὰ λέγωσιν ὅτι τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα συζητοῦν, εἶναι ἐπιστημονικά· ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνέλθωμεν μέχρι τοῦ ὕψους τῆς ἐπιστήμης.—Ὁ κ. Σωτηρόπουλος διεκρίθη ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπιδεξιὰν ἐξέλιξιν καὶ διατριβὴν περὶ λεπτομερείας, αἵτινες διαφεύγουσι συνήθως τὴν παρατηρητικότητα τῶν ἄλλων ἀγορητῶν.

*

Ἄλλ' ἡ παρούσα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κατάστασις, ἀπαντᾷ ἡ Κυβέρνησις διὰ στόματος τοῦ πρωθυπουργοῦ, πιέζει τὴν ἐπαρχίαν πλείοτερον τῆς ἀνισότητος, τὴν ὁποῖαν λέγετε· καὶ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἰσότης πρέπει νὰ λάβωμεν τὴν συγκατάθεσιν ἐκείνων εἰς τοὺς ὑποίους σεῖς ἐδόσατε τὸ δικαίωμα! Θὰ ἐφροντίζομεν μόνον διὰ τὸ δημόσιον, ἀν διετάσσομεν τὰ ταμεία τῶν νέων ἐπαρχιῶν νὰ μὴ ἐξάγῃσι πλέον χαλκόν· ἀλλ' ἡμεῖς ἐφροντίσαμεν καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν, ἐπιτρέποντες τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χαλκοῦ.

*

Ὁ Πρόεδρος ἐτοιμάζεται νὰ θέσῃ τὸ νομοσχέδιον εἰς ψήφισιν δι' ἀναστάσεως, ἀλλ' ἐκτελεῖται ὁ πόθος πολλῶν μελῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, φωνούντων δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως! Κατ' ἀρχὰς τὰ ἐδώλια τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος φαίνονται πυκνότερον κάπως κατεχόμενα τῶν τῆς δεξιᾶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν, μεταξὺ ἀναγινωσκόμενου τοῦ καταλόγου, συμπυκνοῦται ἡ συμπολιτεύσις καὶ ἐπὶ 164 ψηφισάντων,

κερδίζει τὸ ζήτημα διὰ πλειοψηφίας 30 ψήφων, πομπῶδως ἐξαγγελλθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς βουλῆς.

*

Ὡς παιδρὸν ἐπίλογον τῶν σημειώσεών μου παρουσιάζω καὶ πάλιν τὴν γνώριμον φυσιογνωμίαν τοῦ κ. Δουζίνα, θριαμβεύσαντος ἐξαίρετως ἐν τῷ προλόγῳ τῆς συνεδριάσεως. Δὲν εἶναι πλέον ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν καὶ ἡ 30μελὴς ἐπιτροπὴ του. Τὸ θέμα εἶναι καινόν, καὶ ἐπιδεικνύει καινὰς χάριτας. Τὸν ἐμπνέει ὁ κ. Μεσσηνέζης, προτείνων νὰ γίνῃ σκέψις περὶ ἄλλης αἰθούσης συνεδριάσεων, τῆς παρούσης ἀποδειχθεῖσθαι ἀκαταλλήλου.

Περὶ ἰληψίς τῶν ὑπὸ Δουζίνα μακρῶς καὶ βροντωδῶς καὶ ἐν ἐξάψει λεχθέντων: Προτιμῶ κακὴν αἰθουσαν ἀπὸ τοῦ ἄτοπον καὶ ἄκοσμον τῶν ἐν αὐτῇ συνεδριάζόντων. Τί ὠφελεῖ νὰ λέγωμεν: ὦ οἶα κεφαλή, καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει! Συνειθίζομεν νὰ δαπανῶμεν εἰς κομψὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ καταστήματα· ἔχομεν Ἀκαδημίαν, καὶ δὲν ἔχομεν ψυχὴν οἰκοῦσαν ἐν αὐτῇ! Εἶμαι ἐναντίος τοῦ φαρισαϊσμοῦ, τοῦ καθαρίζοντος τὰ ἔξωθεν τῆς παροψίδος καὶ τοῦ ποτηρίου! Εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἐν **ὑπαέθρῳ** συνεδριάσεως! διότι θὰ εἰμεθα ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρας θὰ ἐμποδίσῃ τὴν παράτασιν τῶν συνεδριάσεων.—ὁ ἐπίδοξος κληρὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτευομένων εἶναι: κλέπτης! ὁ Μιλτιάδης καὶ ὁ Ἀριστείδης κατηγορήθησαν ὡς τοιοῦτοι· ἐμπρός, κ. πρωθυπουργέ, εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως!

*

Καὶ μίαν εὐφυολογίαν τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, ἀπαντῶσαν εἰς τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ κ. Μεσσηνέζη:

— Ὡς φαίνεται καὶ τοῦτο εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ μέτρα τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Τρίτη — 1 Φεβρουαρίου.

Ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν νεναρκωμένον τὸ Ἀγροτικὸν ζήτημα, ἀποσειεὶ τὴν νάρκωσίν του σήμερον, αἰφνιδίως ἀνακινούμενον, καὶ ἀποτελεῖ τὸ θερμότερον ἐπεισόδιον τῆς συνεδριάσεως, ἀπειλήσαν πρὸς στιγμὴν νὰ λάβῃ θερμότερας ἐπιδιαστάσεις· ἀρκεῖ ὅτι ὁ Δημητρακάκης ἔσχεν ἐνεργὸν μέρος ἐν αὐτῷ.

Τὸ ἔφερον εἰς τὸ μέσον ὁ Ζυγομαλάς ἀναγνοὺς τηλεγράφημα ἐξ Ἀρτίας περὶ νέων καταπιέσεων· τὸ ἠμφισβήτησεν ὁ Πρωθυπουργός, τὸ ἠρνήθη ἐντελῶς ὁ Καραπάνος, καὶ ὁ Μεσσηνέζης, ἀγνοῶ διὰ τίνας ρητορικῆς δεξιότητος συναρμολογήσας τὰς ἰδέας του, τὸ ἀνύψωσεν, ὡς πάλαι τὴν χελώνην ὁ ἀετὸς τοῦ Αἰσώπου, ἐπὶ τοῦ αἰθέρος—τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως!

— Εἶνε βλασφημία νὰ λέγῃ Ἕλληνας πρωθυπουργός ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα. Ἡ ἄρνησις τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος εἶνε ἄρνησις τῆς ἐπαναστάσεως, ἥτις εἶνε κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ καθιέρωσε δικαιώματα νοερά καὶ ἀπαράβιαστα.

Ἐξακολουθεῖ δὲ γοργῶς ὀμιλῶν καὶ πολλάκις καὶ πυκνῶς ἐξακοντίζων τὴν λέξιν ἐπαναστάσις. Τοῦθ' ὅπερ ἐπανιστᾷ τὸν πρωθυπουργόν, παρατηροῦντα ἐν εὐχερῶς διαγινωσκόμενῃ ἐπὶ τῆς ὀψεως του ὀργῇ, ὅτι σήμερον οὐχὶ πλέον δι' ἀποχωρήσεων, ἀλλὰ δι' ἄλλου μέσου ἀναβάλλουσι τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Θόρυβος ἐγείρεται καὶ ἰαχὴ, ἀπειλῶν τὰ συνήθη, ὁ κ. Μεσσηνέζης διπλασιάζει τὸν ἄτμον τῆς ἀπομικχανῆς του ἐπὶ

του βήματος, ὁ πρωθυπουργὸς πειράεται ἡρωϊκῶς νὰ σταματήσῃ τὴν ὀρμὴν του, προσβάλλων ὅτι ὀμιλεῖ ἐκτός τοῦ θέματος, διαμαρτύρεται ἢ ἀντιπολιτεύσει, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ κ. Μετσηνέζης ἀπροσδοκῆτως ἐν παιδικῇ συγκαταβάσει κατευνάζεται· προσθέτει ὀλίγα ἐν ἡσυχίᾳ τόνῳ, τὰ κύματα καθίστανται ἀπαλωτέρα, μέχρις οὗ μετὰ μικρὰν ἀκόμη συζήτησιν κοπάζουσι.

Καὶ ἀνατέλλει ὁ πολικὸς ἀστὴρ τῆς Κυβερνήσεως· ἀρχεται ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ.

*

Ἄπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναλήψεως τῶν συνεδριάσεων ἐγνώσθη ὅτι ὁ κ. Χατζόπουλος θὰ ὠμίλει ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ· ἦτο δὲ προφανὲς τοῦτο εἰς πάντα τὸν θεωροῦντα αὐτὸν ἀπὸ τινος παριστάμενον μετὰ πληθὺν ἐγγράφων ὑπὸ μάλῃς, καὶ ἀπερχόμενον ἀπρακτον· καὶ ἦδη ἀνυπόμονος ὡς ἐραστὴς διὰ τὴν ὥραν τῆς συνεντεύξεως, ἅμα τῇ ἐκφωνήσει ἐνὸς ἐνόματος ὑπὸ τοῦ Προέδρου, εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀλλ' ἐκεῖ καταφθάνει ἕτερος ὄμιλος, ὁ κ. Ρηγόπουλος, διαμφοισθητῶν τὸ βῆμα: Ἐπὶ στιγμὰς ἴστανται ἀμφότεροι ἀγαλματώδεις ἐπὶ τοῦ βήματος, μὴ ἐνοοῦντες ὑποχώρησιν, φωναὶ ἀκούονται: καὶ οἱ δύο, ὅτε ὁ κ. Χατζόπουλος ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ποιητικὴν ἱερότητα τοῦ συναδέλφου του, καὶ ὁ κ. Ρηγόπουλος προλογίζει.

*

Ἄλλ' ὁ κ. Χατζόπουλος ἐγκλείει τὸ πλοῦσιον ὕλικόν ἐνὸς ῥήτορος· εἶναι νέος ἀκόμη καὶ ἔχει νὰ προοδεύσῃ, ἔχει νὰ ἀναβῆ. Ὁ λόγος τοῦ εἶναι μακρότατος, ἐκταθεὶς ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας· τὸν φέρει εἰς πέρας ἀκόπως καὶ ἐν ἀπαρμειώτῳ ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους εὐφραδείᾳ. Ἀκούεται προσεκτικῶς ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μεριδίων, ἐπευφημεῖται ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τῆς ἀριστερᾶς, καὶ κατερχόμενον τὸν χειροκρο-

τοῦσι. Φρονῶ μόνον ἔτι ἢ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐντύπωσις θὰ ἦτο βαθυτέρα, ἐὰν ὁ ἐπίλογος ἦτο κάπως συντομώτερος· δὲν πρέπει νὰ ἀναγκάζωνται οἱ ἀκροαταὶ νὰ φωνάζουν: αὔριον, αὔριον! Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀσφαλούς ἢ μὴ τῶν κρίσεων καὶ ἐπιχειρημάτων του, ὁ ἐξ Εὐρυτανίας βουλευτῆς εὐρύνει τὸν δρίζοντα τῆς πολιτικῆς συζήτησεως, καὶ ἀνυψοῖ ἐκείνην ὅπου δεῖ.

Ἀφορμώμενος ἐκ τῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν οἰκονομιῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέλαβε νὰ παρουσιάσῃ αὐτὸς, ἀπτεται πολλῶν ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τὴν παρελθούσαν, παρούσαν καὶ μέλλουσαν πολιτικὴν ἡμῶν ζωὴν.

Διότι, λέγει, τὰ πάντα συνδέονται μετὰ τὴν ῥύθμισιν τῶν οἰκονομιῶν ἐνὸς κράτους, παρ' ἡμῖν δὲ καὶ αἱ συνταγματικαὶ καὶ ἐλευθερικαὶ καὶ αἱ ὑποχρεώσεις πρὸς δούλους ἀδελφούς. Πρέπει νὰ ἐνισχύσωμεν τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου, ὅπως γίνῃ ἱκανὸς νὰ ὑποστῇ νέα βάρη, καὶ ἠθικῶς νὰ τὸν παρασκευάσωμεν, ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ἐπιδράσεως ὀλεθρίου ἐσωτερικοῦ συστήματος. — Ἡ μηχανὴ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας εἶναι βαρεῖα διὰ τὸ μικρὸν ἔθνος μας· εἶναι ὡς νὰ ἐθέσαμεν ἐπὶ λέμβου ἀτμομηχανὴν δυνάμει 1000 ἵππων· ἡ λέμβος θὰ συντριβῇ.

*

Ἄλλ' ἂν ὁ κ. Χατζόπουλος εἶνε ἡ μελέτη, ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας οὐρανοβάμων καὶ θαλασσοβάμων βουλευτῆς Πατρῶν εἶναι ἡ ἔμπνευσις. Ἐπὶ τοῦ ξηροτέρου ἐδάφους πολιτικῆς συζητήσεως, ἐπὶ τῆς φορολογίας, πῶς κατώρθωσε νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκεῖνα τὰ στιλπνὰ παλάτια τῶν πρωτοτυπωσάτων μεταφορῶν, τῶν παρομοιώσεων, τῶν ἱστορικῶν παρεκβάσεων, τῶν ἀνεκδότων, τῆς ποιήσεως, τῆς σατύρας, τῆς εὐφίας,

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 445)

— Ἀκούσατε λοιπὸν· ὁ κόμης Σανούτος, ὁ κύριός μου ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς ὅλους ἑσᾶς, καὶ μετὰ διέταξεν νὰ σᾶς προσκαλέσω νὰ λάβητε μέρος, ἂν θέλετε, εἰς τὴν ἐνδοξὸν πρᾶξιν, ὅπου μετὰ διέταξεν νὰ ἐκτελέσω ἀπόψε. Ἐκτός τῆς εὐγνωμοσύνης του, ὁ κύριός μου, ὁ κόμης Σανούτος, τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς χρεωστῇ, μετὰ διέταξεν πρὸς τούτους νὰ σᾶς ὑποσχεθῶ χρήματα δι' ἀμοιβὴν σας, μέχρι πενήντα ἢ καὶ ἐβδόμηντα φλωρίων εἰς ἕκαστον, καὶ μοι ἐπέτρεψε νὰ σᾶς δώσω προκαταβολήν.

Καὶ ἐκβαλὼν βαλάντιον ἐκ τοῦ κόλπου ἐμέτρησε πενήτηκοντα φλωρία, καὶ ἐνεγείρισεν ἀνὰ δέκα εἰς ἕκαστον τῶν πέντε συντρόφων, αἵτινες ἐγλυκάνθησαν καὶ ὁ σιέλός των

ἔρρεε πλημμυρήσας καὶ οὔτε τοὺς ὀφθαλμοὺς οὔτε τὰς χεῖρας των ἐπίστειον.

— Δὲν χωρατεύει, βλέπω, ὁ Μαῦρος, παρετήρησεν ὁ Καρτάτσος.

— Ὁ Μαῦρος πληρῶνει καλὰ, εἶπεν ὁ Σκιαχτής· ἄς ὀψεται ἐκεῖνη ἡ Κοκκινού, ὑπετονθόρυσεν μετὰ φωνὴν μὴ ἀκουομένην.

— Τώρα, ἐπανελάθεν ὁ Μαῦρος, ἰδοὺ μετὰ δύο λέξεις ἡ ἐργασία ὅπου θὰ κάμωμεν αὐτὴν τὴν νύκτα· ἀλλὰ νὰ μὴ παραξενευθῆτε ὅτι καὶ ἂν εἶναι, μηδὲ νὰ φοβηθῆτε. Ὁ κόμης Σανούτος μᾶς ἐξασφαλίζει ὅλους ἐναντίον ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ μοι εἶπε νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ ὅτι δὲν θὰ πάθωμεν τίποτε, καὶ μὴ φοβῆσθε, αὐτὸς ἔχει τὴν εὐθύνην. Μὴ σᾶς μέλη τέσσερα, αὐτὸς εἶναι ἐδῶ.

— Δὲν φοβούμεθα ἡμεῖς τίποτε, ἀπήντησεν ὁ Σκιαχτής.

— Λέγε, εἶπεν ὁ Καρτάτσος.

— Μετὰ δύο λέξεις, πρόκειται νὰ καύσωμεν ἀπόψε τὰς τρεῖς γαλέρας, ὅπου δὲν εἶναι τοῦ κόμητος Σανούτου· δηλ. τὴν μίαν τοῦ Κουϊρίνη, καὶ τὰς δύο τῶν ἀδελφῶν Γιζη. Αὐτὰς τὰς τρεῖς γαλέρας θὰ ὑπάγωμεν τώρα νὰ βάλωμεν φωτιάν νὰ ταῖς καύσωμεν. Πῶς σᾶς φαίνεται; Βιστᾶ ἢ καρδιά σας;

Οἱ πέντε ἄνδρες προσεδόκων βεβαίως ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀκούσωσι τολμηρὸν τι σχέδιον προτεινόμενον αὐταῖς ὑπὸ τοῦ Μαῦρου, καὶ ὁ Καρτάτσος μάλιστα, ὅστις ἦτο πανουργό-

τῆς γελοιότητος! Τί μωσαϊκὸν ἦτον ἐκεῖνο! Καὶ ὅσα κενούονται τὰ θρανία τῆς τε συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως, τόσῳ ὁ κ. Ρηγόπουλος πληροῦται ἰδιοφίας καὶ μανίας παρομοιώσεων! Τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια παραβάλλονται μὲ σκεπάσματα δι' ὧν ἐκαλύφθη ποτε ψυχορραγῶν Αὐτοκράτορ τῆς Ρώμης! Ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὁ Σαλμωνεύς, καὶ Ζεὺς ἢ ὁ λαὸς, ὅστις θὰ ῥίψῃ τοὺς κεραυνούς του! Ἡ ἱστορία τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου εἰς τὸ μέσον, ὁ Σκόζης, τὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος, ὁ Σόλων, ὁ Πῆτ, ὁ πατὴρ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, ὁ Γλάδστον, ὁ Γολδόνης μὲ τὴν κωμωδίαν του ἐν ἧ' ὑπάρχει μακρὸς κατάλογος ἑραστῶν. Ἐν μέρος τοῦ λόγου του δύναται κάλλιστα νὰ κληθῆ: *Κέβητος Θεβαίου πῖναξ!* εἰκὼν παριστῶσα τὸ οἰκονομικὸν σύστημα τοῦ Καλλιγᾶ.

Καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ποίημά του, ἀπαντᾷ τις, κατερχόμενος, πρὸς τὸ μειδίωμα τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν:

— Ὁ κύριος Καλλιγᾶς χαμογελᾷ, ἀλλ' οἱ συμπολιταί μου ἐν Πάτραις κλαίει!

Κουτρούλης.

ΑΝΟΣΤΙΕΣ

Πότε καὶ πότε ἔρχονται τοῦ ἔθνους οἱ πατέρες, γιὰ νὰ μὴ λησμονήσουμε πῶς ἔχουμε βουλή· χωρὶς κουβέντα νὰ περνοῦν ἢ ὧραις κί' ἢ ἡμέραις, κοστίζει ἑστὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους μας πολὺ. Πρῶτα νὰ τραγουδήσουμε, νὰ πρῶμε καὶ νὰ φάμε, κί' ἔπειτα μὲ τὸ κέφι μας εἰς τὴ βουλή νὰ πάμε.

Ἰδοὺ! τὰ Νομοσχέδια περνοῦνε ἓνα ἓνα, τὰ χάλκινα νομίσματα ἐπέρασαν κί' αὐτὰ σὰς θέλω, μὴν ἀφίσετε ἀπέραστο κανένα, περάσετε καὶ χάλκινα καὶ κάλπικα λεφτά. Ὅσα καὶ ἂν περάσετε θὰ ἦναι γιὰ καλὸ μας, περάσετε καὶ μὴ θηλειᾶ ἀκομῆ ἑστὸ λαιμὸ μας.

Κανένα δίχως πέρασι ἑστὸν τόπο ἄς μὴ μένη, γιὰ φάρμακο σωτήριο καθένα ἄς περναί· καὶ ἤμαστε καὶ θάμαστε κατευχαριστημένοι σ' ὅ,τι τὸ βῆμα τῆς βουλῆς γενναίως μᾶς κερνά. Καὶ ἂν ἐσεῖς φωνάζετε μὲς ἑστὴ βουλή τὸ **Ναὶ**, μαζὶ σας **Ναὶ** φωνάζουμε κί' ἐμεῖς ἑστὸν καφφενέ.

Ἰδοὺ! τὰ Νομοσχέδια περνοῦνε πέρα πέρα, καὶ ὁ Δουζίνας ὁ γνωστὸς φωνάζει ὅτι πρέπει νὰ ὀμιλοῦν οἱ ῥήτορες εἰς ἀνοικτὸν ἄερα, καὶ νᾶχουν ἀπὸ πάνω τους τὸν οὐρανὸ γιὰ σκέπη. Νὰ βλέπουν τὴν Ἀνατολή, νὰ βλέπουν καὶ τὴ Δύσι, καὶ νὰ ἐνθουσιάζωνται μὲ τὴν τριγύρω φύσι.

Γεγὰ σου, Δουζίνα κουβαρντᾶ!.. πὲς το καὶ πάλι πέστο. ὦ! ναί! γιὰ ἔβγα ἑστ' ἀνοικτὰ νὰ μᾶς ἐνθουσιάζης, νὰ μᾶς εἰπῆς τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο μανιφέστο, καὶ μὲ τὴ ῥητορεία σου τὸν κόσμον νὰ χαλάσης. ὦ! ναί! ἀφήστε τῆς βουλῆς τὴ μολυσμένη σφαῖρα, κί' ἐβγήτε μὴ φορὰ καὶ σεῖς εἰς ἀνοικτὸ ἄερα.

Καὶ τώρα, τώρα μάλιστα ἑστὸ νέο καρναβάλι, ὦ! τί καλά νὰ σεῖς ἰδοῦν καὶ τοῦ Διὸς οἱ Στύλοι, ἐκεῖ νὰ ῥητορεύετε μὲ ξέσκεπο κεφάλι,

τατος τῶν λοιπῶν, εἶχεν ἐνοήσει κατὰ τὸ ἤμισυ, ἐκ τῶν παρασκευῶν τοῦ Μαύρου, εἰς ἃς τὸν εἶδε ἀσχολούμενον τὴν ἡμέραν, περὶ τίνος ἐπράκειτο. Ἄλλ' οὐχ ἦττον, καίτοι διετέλουν ἤδη ἐν μέσῃ τῇ καταστάσει μεταξὺ μέθης καὶ νηφαλιότητος, ἡ ἀνακοίνωσις αὐτῆ τοῦ Μαύρου τοῖς ἐπροξένησεν ἐκπληξίν τινα.

— Δὲν εἶναι τίποτε καὶ μὴ ζιμπάζεσθε εἶπεν ὁ Μαῦρος. Σὰς εἶπον ὅτι ὁ κόμης Σανούτος μᾶς ἐξασφαλίζει καὶ δὲν ἔχομεν νὰ πάθωμεν τίποτε. Ἐγὼ ἐτοιμάσει σήμερον ὅλας τὰς ὕλας διὰ τὴν πυρπόλησιν, πῖσαν καὶ ἀσφαλτον ἄφθονα, δᾶδας καὶ βητίνην. Θὰ ὑπάγωμεν νὰ κολλήσωμεν τὴν φωτιὰν εἰς τὰ τρία πλοῖα, καὶ νὰ ὑπάγωμεν νὰ κοιμηθῶμεν ἥσυχοι· θὰ κάμωμεν μάλιστα ὠραίαν διασκέδασιν αὐτὴν τὴν νύκτα. Εἶναι θεατρικὴ παράστασις, τὴν ὁποίαν δὲν εὐρίσκει εὐκόλα κανεὶς.

— Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ θὰ εἶναι μέσα εἰς τὰς γαλέρας; παρετήρησεν εἰς ἐκ τῶν τριῶν προσηλύτων τοῦ Καρτάτσου, ὅστις ἐκαλεῖτο Φιάμμης.

— Δὲν εἶνε κανεὶς ἄνθρωπος μέσα, ἀπάντησεν ὁ Μαῦρος. Αὐτὸ ἐννοεῖται ὅτι ἐφρόντισα σήμερον, κατὰ διαταγὴν τοῦ κόμητος, νὰ ἀρῆσω τὰ πλοῖα ἔρημα ἀνθρώπων, ὅχι μόνον τὰ τρία ὁποῦ θὰ καύσωμεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀκτὼ ἐπίλοιπα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν κόμητα Σανούτον. Δὲν θὰ πάρωμεν ἡμεῖς ἀνθρωπίνην ψυχὴν εἰς τὸν λαιμὸν μας. Τὰ ζῦλα καὶ τὰ σχοινία θὰ καύσωμεν μόνον, τὰ ὁποῖα ἐγένιναν διὰ νὰ

καίονται. Καὶ θὰ κάμωμεν ὡς πρὸς τοῦτο ὠραίαν παρτίδα. Φαντασθῆτε τὸ πῦρ νᾶνεβαίνει μὲ βρόντον εἰς τοὺς ἰστούς καὶ τὰ ἐξάρτια, φαντασθῆτε τὸ φῶς ὁποῦ θὰ φωτίσῃ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, φαντασθῆτε τὸν καπνὸν ὅστις θὰ ἀνεβαίνει εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ ζητῆ νὰ σβύσῃ τὰ ἄστρα! Καὶ ὅταν θὰ ἐξυπνίσου αἰβριον ὁ Κουίρινος καὶ οἱ δύο Γιζαί, θὰ νομίσουν ὅτι ἡ Θάλασσα ἔφαγε τὰς γαλέρας των. Θὰ τρίβουν τὰ ὄμματα των καὶ δὲν θὰ δύνανται νὰ ἐνοήσουν πῶς ἐγένινεν αὐτὸ τὸ θαῦμα.

— Ἄλλ' εἰπέ μοι, Μαῦρε, εἶπεν ὁ Καρτάτσος, τί συμφέρον ἔχει ὁ ἀφέντης σου διὰ νὰ καύσῃ αὐτὰς τὰς τρεῖς γαλέρας;

— Αὐτὸ δὲν τὸ εἰξέσω οὐδ' ἐγὼ, ἀπάντησεν ὁ Μαῦρος. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ τρεῖς οὗτοι σύντροφοι τοῦ φέρουν μεγάλην δυσκολίαν, καὶ ζητοῦν νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ φύγουν μὲ τοῦς μισθωτοῦς των. Καὶ διὰ νὰ μὴ φύγουν καὶ δώσουν τὸ κακὸν παράδειγμα εἰς τὸν στρατὸν, ὁ κόμης ἀπεφάσισε νὰ καύσῃ τὰς γαλέρας των.

— Καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Καρτάτσος.

Ἐκεῖνος τῷ ἐκλείπει τὸν ὀφθαλμὸν κυττάζας αὐτὸν, εἰς σκεπτικὸν ὅτι ἤθελε νὰ τῷ εἶπῃ τι ἰδίον.

— Ὑπάγωμεν λοιπὸν, εἶπεν ὁ Καρτάτσος.

— Ὑπάγωμεν, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

Καὶ οἱ λοιποὶ τέσσαρες ἠγέρθησαν καὶ τοὺς ἠκολούθησαν. Ὅτε ἐξῆλθον, ὁ Μαῦρος ἐκίνησε τὸν βραχίονα τοῦ Καρ-